

Drawski Młyn_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Drawsko	DR
Miejscowość	Drawski Młyn	DR_DM

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	12 marca 2013 r.	Miejsce wykonania	Urząd Gminy w Drawsku
Czas trwania	01:03:47	Forma i wielkość	Plik WAV, 14,6 MB
Przeprowadzający	MJ	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
007_DR_DM	M	42	Sołtys wsi Drawski Młyn	

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„no, u nas nie ma. To w Drawsku więcej, u nas nie”
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	<p>„no, nie u nas to jest przykładowo Korea Mała i Korea Wielka. Tak nazwali to kiedyś. Jak budowali te bloki. Są bloki większe i mniejsze. I większe bloki, te co państwo przejechali za torami, to jest Kore Duża, a na dole jest Korea ta Mała.”</p> <p>A dlaczego tak?</p> <p>„no, nie wiem, ja tu jestem przybyszem, także... ja drugi rok jestem sołtysem, tak? No tak normalnie, nie wiem dlaczego. Aaa... są takie stawy, jak tam jechaliście koło tego, tak? Są takie stawy, przed torami. To są Żydowskie. Żydzi budowali te stawy. Kopali je ręcznie, przed wojną jeszcze. To było wszystko ręcznie wykopane. Ale ta pani Bielawska ma wszystko co i jak i...”</p> <p>„odlewnia. Jeden duży zakład, który powstał w 1800.... Yy... 50-tym którymś chyba, jeśli się nie mylę.”</p> <p>„tu, przed torami jest pałac jeszcze.”</p> <p>Pałac?</p> <p>„pałac. To znaczy w Wieleniu zamek jest, nie? Wiecie o tym, nie? To właścicielem był Sapieha, nie? On te wszystkie ziemie miał. To tam starsze czasy są, to... i pałac jest wyprzedany na mieszkanca, nie? No, teraz tam wybudowania są jeszcze, nie? [...] no nie wiem, co jeszcze? Jest u nas śluza. Śluza Drawsko ona jest, ale u nas remontowana jest. Mówię, jeszcze ten zakład odlewniczy, on bardzo stary jest. 150-cio lecie było chyba parę lat temu.”</p> <p>„i zakład przetwórstwa grzybów jest, to się na Pęckowo jedzie, nie? I jedna stacja jest u nas, w Drawskim Młynie, co na Poznań idzie.”</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	<p>„no, nie wiem, ja tu jestem przybyszem, także... ja drugi rok jestem sołtysem, tak? No tak normalnie, nie wiem dlaczego. Aaa... są takie stawy, jak tam jechaliście koło tego, tak? Są takie stawy, przed torami. To są Żydowskie. Żydzi budowali te stawy. Kopali je ręcznie, przed wojną jeszcze. To było wszystko ręcznie wykopane. Ale ta pani Bielawska ma wszystko co i jak i...”</p>

	<p>A jakieś rzeczki są czy coś?</p> <p>„Noteć jest. Noteć tu płynie. To jest największa rzeczka. No rzeka...”</p> <p>Puszcza Notecka jest...</p> <p>„no, Puszcza Notecka jest. I potem jest Pestkowo, tam się odbija, i tu Zawady. Tu na Pestkowo się jedzie, bo ja z Pestkowa pochodzę...” [opowiada, wskazując na mapie miejsca – przyp. bad.]</p> <p>„Górka Mumotowa jest, to tam się w zimie ślizgali my zawsze. Nie wiem, skąd to, ale to Mumot na to mówią. Tu, jak będziecie to Boruški są. Też nie wiem, dlaczego to tak nazwali.</p>
<p>Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głazów narzutowych)</p>	<p>„ooo, jej... tu nie ma nic, nic nie zostało. A tutaj przed tym, przed torami, w różnych przewodnikach pisze, że najstarsza grusza stała w Polsce. Ona się przewróciła 8 lat temu. To posadzili nową gruszę. Najstarsza grusza w Polsce to była, która rodziła jeszcze, nie?”</p>
<p>Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)</p>	<p>„bo Pęckowo, tam wieś dalej, to oni przyjechali z pęckami. Takie kijki. No i się nazywa Pęckowo z tego. Drawski Młyn to od młyna, ale tu nie ma już niczego.”</p> <p>A gdzie był?</p> <p>„to ja tylko słyszałem, tak? To jak są tory i się jedzie i taki dołek jest, nie? To są te Karpniki, nie? To mówiłem”</p> <p>I to było jeszcze przed wojną?</p> <p>„ooo, jej... tu nie ma nic, nic nie zostało. A tutaj przed tym, przed torami, w różnych przewodnikach pisze, że najstarsza grusza stała w Polsce. Ona się przewróciła 8 lat temu. To posadzili nową gruszę. Najstarsza grusza w Polsce to była.”</p>
<p>Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)</p>	<p>Brak informacji.</p>
<p>II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe</p>	
<p>Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych</p>	<p>„Drawski Młyn powstał od młyna, który stał od... przed... jak żeście jechały. W tym dołku, tam niby młyn był. Tam, najlepiej wszystko u tej pani Bielawskiej”</p> <p>Może zna pan jakieś legendy związane z Drawskim...?</p> <p>„to musi pani właśnie iść do tej pani. Ona tam wszystko ma, ona tam pisze...”</p> <p>A jeszcze może zna pan jakieś historie, że gdzieś straszy?</p> <p>„nie, nie. U nas nie... tu już tak gniją, w ogóle nie ma tego czegoś...”</p> <p>„między Drawskiem a Drawskim Młynem to są te</p>

		<p>wykopaliska... łużyckie, jak się nie mylę, tak? I tu przyjeżdżają studenci ze Stanów Zjednoczonych i kopią, nie? Całe lato. Z Poznania tam jest ktoś, tam to nadzoruje, nie? [...] Tadeusz [informator obok, wywiad przeprowadziła Katarzyna Rybarczyk], od kiedy te wykopaliska tutaj?”</p> <p>[Tadeusz:] „4 lata”</p> <p>„ale to łużyckie są, nie?”</p> <p>[Tadeusz:] „łużyckie, ale pierwsze wykopaliska tutaj w 46 były, a tereny są jeszcze starsze.”</p>
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	<p>„nie, nie. No teraz wszyscy tradycyjnie obchodzą, w domu.”</p> <p>Się coś robi? Jakies wróżby?</p> <p>„to w szkole, tam dzieci do domu też... tam wosk leją. Tak, to zawsze, też w przedszkolu się to wszystko odbywa, nie? Tak, nie ma nic innego.”</p> <p>A Katarzynki?</p> <p>„nie.”</p>
2.	św. Marcina/11 listopada	<p>„to ciasto jemy.”</p> <p>Nie piecze się rogalików?</p> <p>„to znaczy, to sporadycznie, bo ludzie teraz kupują. Wszyscy na wygodę idą, nie? Rzadko, rzadko...”</p>
3.	Adwent	„nie wiem, nie wiem...”
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	<p>„na św. Mikołaja wiadomo, wszystkie dzieci dostają prezenty no i to wszystko.”</p> <p>A wszyscy dają sobie prezenty?</p> <p>„wszyscy, u nas wszyscy. Znaczą, skromne, no wiadomo.”</p> <p>A chowane są gdzieś?</p> <p>„nie, na Mikołaja to kładziemy w buty.”</p> <p>Jak są brudne buty to się...?</p> <p>„... nie daje. Tak było kiedyś. Teraz na Zająca gniazdka budują, nie? Kiedyś to te gniazdka były na dworze, tam gdzie się kryło, nie? A teraz to tradycyjnie każdy tam w domu. No, dzieci to tam... jak to się mówi? Jakiś tam koszyczek... no i tam...”</p> <p>I też chowają w jakieś szczególne miejsce?</p> <p>„no... my wiemy, gdzie chowają, nie? No, ale po domach to się odbywa, nie? Dzieci są szczęśliwe teraz... dzieci to w ogóle teraz patrzą tylko o kasę. Już nie ma, to wszystko zanika już.”</p>
5.	Wigilia	<p>[jak wygląda?] „tradycyjnie.”</p> <p>Jakies potrawy szczególne się przygotowuje?</p>

		<p>„no, karp, nie?”</p> <p>I jest ich 12?</p> <p>„12 jest! Zawsze. U mnie zawsze jest w domu. Tak zostało i tak... no i ścisły post jest.”</p> <p>A łamie się opłatkiem?</p> <p>„tak, tak”</p> <p>I też przy tym się składa życzenia?</p> <p>„życzenia się składa przy opłatku i jakieś kolędy się pośpiewa czy posłucha z magnetofonu. Teraz wszystko to na co... to nie zanikło, także...”</p> <p>A choinkę się ubiera?</p> <p>„też. Niektórzy mają... ja mam akurat świeżą, znaczy się żywą, tak? Ale są ludzie, że mają sztuczne, nie?”</p> <p>I to się ubiera w dzień wigilii? Czy przed?</p> <p>„to znaczy ja ubieram dzień wcześniej albo dwa dni wcześniej. Ale ludzie ubierają nieraz i dużo wcześniej. Domy teraz stroją. Teraz coraz więcej ludzi stroi swoje domy. Kiedyś tak nie było, tych lampek tak nie było... w każdym razie ta tradycja jest, to na pewno”</p> <p>I pod choinką też są prezenty?</p> <p>„prezenty, prezenty. Gwiazdory przychodzą u nas, tak się mówi. Nawet sam się przebieram i chodzę”</p> <p>Nie tylko w domu, ale też po innych domach?</p> <p>„po innych domach... to znaczy, zapraszają mnie, no i idę. I wiadomo tam, witką niektórzy dostają... w zeszłym roku byłem w dwóch domach. No, do dziś tak trochę mają respekt, nie?”</p> <p>A jest zwyczaj chodzenia na pasterkę?</p> <p>„jest. W Drawsku. W Drawsku jest o 12 pasterka, a w Drawskim Młynie o 10.30. i pełen kościół jest. Wiadomo, tam trochę wcześniej ludzie, to więcej ludzi jest. Bo u nas kościół ogrzewany, także trochę cieplej.”</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	<p>„no, to zależy. Żona akurat pracuje, także jak trafi do pracy, no to jedzie. A tak, to... no, siedzą, goście przyjeżdżają. Żona ma... Ewy, to wiadomo, imprezka, nie?”</p> <p>Rozjeżdża się też po rodzinie...?</p> <p>„też, też. To znaczy, my nie rozjeżdżamy się, bo akurat żona ma te imieninki, to nie rozjeżdżamy się. Jesteśmy w domu, ale ludzie się rozjeżdżają.”</p> <p>A na cmentarz...?</p> <p>„też, co roku, wszystkie święta, idziemy znicz zapalić. Wiadomo: wszystkich świętych, wiadomo, nie? Święta, nowy rok, no i w imieniny, urodziny to wszystko, to... my akurat palimy. No, ludzie to jednak tych lampek palą na tych</p>

		grobach.”
7.	Sylwester/Nowy Rok	[czy są jakieś wróżby?] „nie, nie, nie. Większa część ludzi prywatnie, jak to się mówi, a... no, część jest na imprezach... nie, nie ma u nas żadnych wielkich imprez, nie?” Nie zna pan żadnych takich zwyczajów, że np. co się robi w pierwszy dzień nowego roku, to cały rok tak będzie? „nie, nie, nie. U nas się kiedyś buty wystawiało, nie? Który wyjdzie to... wiadomo, nie? Nie ma tego”
8.	Trzech Króli	„no, dzieci chodzą poprzebierane.” Chodzą? „ojej, ile to par chodzi! Tam było, żeby... jak to się mówi? Żeby nie wpuszczać króli, którzy nie są do pary, nie? Żeby tylko po trzech, nie? Ale chodzą, chodzą, to jest tradycja. Śpiewają ładnie, to tak” Są przebrani tylko za trzech króli czy też są inne postacie? „tylko trzech króli. Tylko, tylko. Jeszcze nie widziałem właśnie, żeby jako ktoś inny był przebrany. Tylko trzech króli.” I to tylko dzieci się przebierają? „tak, tylko dzieci”
9.	Kolędnicy	Brak informacji.
10.	MB Gromnicznej	„no, wszyscy, wszystkie panie starsze, jak to się mówi, idą do kościoła z gromnicami tymi, a potem wracają z zapalonymi, nie? No, chyba że wiatr zdmuchnie. To też jest ta tradycja.”
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Jakieś zabawy karnawałowe się organizuje? „tak, tak, tak.” Jakaś sala wiejska jest? „u nas sala wiejska jest, ale to jest sala bardziej gimnastyczna, no. Odbywały się kiedyś imprezy, ale to jest taka miejscowość, że... dużo przybyszów jest, wszyscy wymieszani i ciężko jest zrobić coś wspólnie.”
12.	Topienie Marzanny	„jest, to szkoła. Dzieci wychodzą i topią marzannę” I w szkole robią też kukłę? „tak, no nieraz ze dwie, trzy kukły i przedszkole tak samo. Przedszkole zawsze jedną, a jak w szkole jest 6 klas, to każda swoją ma, nie?” I nad Noteć idą? „nad Noteć. Przeważnie nad Noteć albo tu strumyk taki płynie, to tam. Ale przeważnie nad Noteć, nie?”

13.	Środa Popielcowa	<p>„znaczy typowo...”</p> <p>I ksiądz przyjeżdża czy...?</p> <p>„jest u nas ksiądz, mamy kościółek i msza jest nawet codziennie”</p> <p>A jest taki zwyczaj może, spotkaliśmy się już, że wieszali woreczki z popiołem...</p> <p>„u nas nie ma. Ja się przynajmniej nie spotkałem.”</p>
14.	Śródpoście	<p>„no nie wiem, właśnie. Nie spotkałem się z tym.”</p>
15.	Niedziela Palmowa	<p>„no, normalnie. Idą do kościoła z palmami, normalnie poświęcone są”</p> <p>A te palmy się robi w domu czy się kupuje?</p> <p>„nie, nie, u nas jest dostatek palm, także zerwać i każdy sobie sam. Nie kupują raczej”</p> <p>I jakie to są...?</p> <p>„bazie, na to się mówi bazie”</p> <p>I coś jeszcze do tego?</p> <p>„no, niektórzy mają jeszcze takie... [niedosłyszane, chodzi o jakąś roślinę]. I to są bazie i jeszcze to i to się do kościoła niesie. Potem w domu stoi na stole”</p> <p>I co się później robi w taką palmą?</p> <p>„zasusza się i zawieszają, i ona tak wisi. Albo gdzieś tam w dzbanku stoi, nie?”</p> <p>A później przed środą popielcową daje się np. do kościoła do spalania?</p> <p>„nie, nie, u nas nie palą tego. Może gdzieś?”</p>
16.	Triduum Paschalne	<p>„no, przede wszystkim do kościoła, nie? A tak, to... no, nie wiem”</p> <p>A w Wielki Piątek jest post ścisły, tak?</p> <p>„ścisły. W Środę Popielcową też. To wiadomo, każdy to tam, wiadomo, pilnuje, nie? To znaczy, może ktoś tam nie pilnuje, nie wiem... na pewno się zdarza tam, takie czarne owce, nie? Ale przede wszystkim śledzik, coś tam, coś tam, jeden posiłek. No jak ktoś pracuje, to zje dwa czy trzy razy, nie? Nie, to tak u nas przestrzegane jest, nie?”</p>
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p>„... nie daje. Tak było kiedyś. Teraz na Zająca gniazdka budują, nie? Kiedyś to te gniazdka były na dworze, tam gdzie się kryło, nie? A teraz to tradycyjnie każdy tam w domu. No, dzieci to tam... jak to się mówi? Jakiś tam koszyczek... no i tam...”</p> <p>I też chowają w jakieś szczególne miejsce?</p>

		<p>„no... my wiemy, gdzie chowają, nie? No, ale po domach to się odbywa, nie? Dzieci są szczęśliwe teraz... dzieci to w ogóle teraz patrzą tylko o kasę. Już nie ma, to wszystko zanika już.”</p> <p>„śniadanie wielkanocne też tutaj jest, widzę, nie?”</p> <p>Jeszcze koszyczek w Wielką Sobotę. Chodzi pan święcić?</p> <p>„dzieci chodzą.”</p> <p>A co się tam daje?</p> <p>„jajko, kiełbaska, baranek, no to chyba wszędzie jest, nie? Ciasto kawałek, babki, jajeczko, sól, pieprz”</p> <p>A daje się chrzan?</p> <p>„chrzan też.”</p> <p>Baranek jest z masła?</p> <p>„tak, baranek jest z masła. To mi się wydaje, że wszędzie tak jest...”</p> <p>No, można też z cukru...</p> <p>„nie, nie to już taka tradycja jest, która już chyba nie zaginie, nie? Aaa... szynka to też... kiełbasa biała”</p> <p>I na śniadanie też daje się z tego koszyczka?</p> <p>„tak, każdy dostaje tego świeconego po kawałeczku i reszta to tam...”</p> <p>I jajkiem się też dzieli?</p> <p>„też, też. Jajko, to święcone, też się dzielimy. To chyba wszędzie tak samo jest, nie zaginie.”</p> <p>Życzenia tak jak przy opłatku?</p> <p>„tak, to wszystko to samo jest.”</p>
18.	Poniedziałek Wielkanocny	<p>„no, lejemy. Ale tak spokojnie, nie jak kiedyś było, nie? A chłopacy tam zaganiają dziewczyny na dworze, nie? Ale nie ma tam z wiadrami, czy czymś, nie? Tylko tam mają jakieś strzykawki czy coś... to jest, jest. No i w domu też tam nieraz popsikam trochę dzieci rano, nie?”</p> <p>A taki zwyczaj <i>murzenie</i>? Chodzi niedźwiedź po wsi?</p> <p>„nie, nie, nie. Ja tu się nie spotkałem. To znaczy słyszałem o tym, ale nie, nie.”</p>
19.	Zielone Świątki	<p>„no to kościół, nie?”</p> <p>A nie ozdabia się np. domów gałązkami?</p> <p>„brzózki. Zielone, to tak.”</p> <p>I też tak na płoty...?</p> <p>„Tak, ale to na BC bardziej.”</p>
20.	Boże Ciało	<p>„na BC są takie procesje do tych, co są brzózkami ustrojone, nie? To tak, to jest ustrojone. I potem każdy, kto idzie, to urwie sobie tą gałązkę, w domu wsadzi w ziemię, nie?”</p>

		<p>A to są 4 ołtarze? „cztery” I tak dookoła wsi...? „zależy jak ksiądz puści. Czy tą trasą tu, czy... także co roku jest zmiana trasy, to tak...” I kto się zajmuje, przygotowuje te ołtarze? „no, mieszkańcy przygotowują. I każdy ołtarz ustawia i potem, na przyszły tydzień są wkoło kościoła ołtarze ustawione i wtedy przechodzi procesja. I wtedy ci sami, co ustawiali te, tylko że...”</p>
21.	św. Jana	„raczej nie.”
22.	MB Zielnej	<p>„jest, ale to kościelne, w kościele tylko.” I wtedy się chodzi z wiankami czy takimi wiązkami? „to znaczy się, szczerze powiedzieć, to nie wiem. Naprawdę nie wiem” Ale z ziołami? „to chodzą do kościoła, jest w kościele święcenie tego wszystkiego, ale to mało ludzi ze wsi przychodzą.” Nie wszyscy? „nie, bardzo mało osób”</p>
23.	MB Siewnej	<p>„na święcenie wina, zboża to sporadycznie. U nas tylko we wsi to jest dwóch rolników. Tu, w Drawsku jest trochę więcej.” Dlatego nie przychodzą, bo nie ma ich czy tak umarło...? „znaczy się... umarła ta tradycja. Sporadycznie tak ktoś przyjdzie, ale umarło to. Bo święcenie w kościele na pewno jest, nie? Ksiądz święci, ale przychodzi, mówię, garstka ludzi.” „no to w kościele się święci, to wiadomo kto ma przyjść z tych rolników.”</p>
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	<p>„no, wiadomo, przedtem to się robi porządki na grobach. Na Wszystkich Świętych, to wiadomo, wszyscy się zjadą, a w Zaduszki to wszyscy wieczorami czy tam w dzień też pala świece, to wiadomo czy znicze...” U pana w domu np.? „jedziemy przykładowo do Drawska, bo w Drawsku mamy groby. Palimy znicze, stawiamy kwiaty, to wszystko ładnie, pięknie. Potem jedziemy do Wielenia, bo też mamy groby. Wieczorem obchodzimy cmentarz, bo tam ten cmentarz, jest wiadomo większy. Bo w Drawsku, to jak jechaliście, to wicie jak wygląda” A coś się przygotowuje? Jakies stroiki np.?</p>

		„tak, tak. Stroiki.” W domu też się robi? [informator odbiera tel – 22:24 – 23:35]
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	[zakazy? Nakazy?] „no, to tam na pewno są jakieś. Ale nie pamiętam co tam moja żona robiła, a co nie robiła.” Np. żeby przestrzegać się, żeby nie zobaczyć myszy czy coś takiego? „może, może” Albo między narodzinami a chrztem nie wolno było z dzieckiem na zewnątrz wychodzić? „no, z tym się nie spotkałem jeszcze. No kiedyś pewnie były, bo żona sama mówiła, że tego nie może, to może, to tak. Ciężko mi coś... ja myślę, że ta pani to potem wytłumaczy tak więcej. No, wiadomo, książeczka, kieliszek, różaniec, co się dziecko chwyci to tam... ale czy to jest do końca takie... no, nie wiem [śmiech]”
2.	Ślub i wesele	„tradycja weselna jest. Jak zatrzymują wesele po kościele. Wychodzą, roztawiają te sznurki, dzieci cukierki dostają” To tradycja tej bramy takiej? „jest. Dzieci, jak starsi to wiadomo, połówkę dostaną. Ta tradycja jest. Portelam jest, nie?” Jest polter? „u nas jest cały czas, wszędzie.
3.	Śmierć i pogrzeb	„no, to różaniec jest cały czas. Tylko zależy, kiedy jest pogrzeb. Czy to jest 2 dni od śmierci czy 3, ale jest. W kaplicy. Bo też kaplica jest przy kościele, ale większość przyjeżdża tu, do Drawska, do kaplicy, nie? Ale na godzinę czasu tam wszyscy jadą, bo ten różaniec godzinę trwa, ale jest, jest.” A jest jakiś kondukt pogrzebowy? „to znaczy się, firma pogrzebowa przyjeżdża i wiadomo, że się odprowadza do grobu, to jest. No, wiadomo, zależy gdzie jest grób wykopany. Jak jest blisko kaplicy, to jest. Kiedyś nosili tak na wózku drewnianym.”
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.

<p>Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa</p>	<p>Brak informacji.</p>
<p>Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy</p>	<p>Są jakieś charakterystyczne? „nie” Nic? „no, może my mamy tradycyjnie bigos. Na święta się gotuje. Karp, wiadomo, na Wigilię. To tam kobiety pieką te placki, makowce, kutię na święta.” A jakieś takie szczególne, że z tego słynie region. Są takie tutaj? „no, nie wiem. Naprawdę nie wiem”</p>
<p>III. Tradycje rękodzielnicze</p>	
<p>Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych</p>	<p>„nie wiem.” Może jakaś pani szydełkuje...? „może szydełkują. Panie szydełkują, ale nie umiem powiedzieć która. [...] jest jeden pszczelarz, co ule robi. To jest jeden taki.” „ja świeczniki robię. No tak mi się to spodobało. Jadę do lasu po drzewo, i tak robię. Na razie dla siebie, może to kiedyś będę sprzedawał...”</p>
<p>IV. Przejawy religijności tradycyjnej</p>	
<p>1.</p>	<p>Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)</p> <p>„jest kapliczka, to jak wy jechałyście, tam pani zbudowała, co CPN tam jest. Tam jest kapliczka.” Od kiedy ona tam stoi? „no, nie wiem. 15...? 17 lat...? Postawiła ją tam ta pani, była wyświęcona ta kapliczka.” A czemu ona ją tam postawiła? „nie wiem, naprawdę nie wiem.” Tam pani mieszka tu? „ona z Czarnkowa jest. Ona ma tu ten cpn, ale nie wiem. No tak zrobiła, postawiła kapliczkę, może pani Bielawska będzie wiedziała tam więcej” A pod tą kapliczką przy cpn-ie to się jakieś nabożeństwa się odbywają? „nie, nie. Tam kto chce, to może iść się pomodlić i...” Wszystko w kościele? „wszystko w kościele. No i tak... wiadomo, jak jest Boże Ciało, to tam przy ołtarzu, ale tak to... nie...”</p>

2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	„no, nie, nie. Na pewno nie, na pewno nie.”
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	„też nie. Tu, może, w Drawsku, ale nie” A w kościele może jest? „to nowy kościół jest.”
4.	Miejsca kultu religijnego	Kościół kiedy powstał? „w 90 roku jakoś chyba, albo w 92 r. nie, nie, to we wsi jest nowy kościół. To starsze kościoły, w Drawsku, w Piłce. Najstarszy kościół dominikanów jest... Nie, nie słyszałem, żeby u nas jakiś...” „jeszcze jest cmentarz, ale, wiadomo, nieraz się jedzie gdzieś na mszę, na cmentarz i tam jest kapliczka”
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	„no nie, są pielgrzymki do Lichenia, do Częstochowy są. Teraz np. jest do wsi koło Gorzowa... jak to, ten największy....?” Do tego Jezusa? „no, no, no. Jak to się... [chodzi o Świebodzin – przyp. bad.]. są, są. Teraz tutaj do Watykanu. Tak, są, mamy.”
6.	Lokalne odpusty	„tak, ale teraz to tak nie. Kiedyś było więcej, te budy stały... no, jest, jest, na pewno jest.” A kościółek pod jakim wezwaniem jest? „eee.... Tam koło szkoły to nie... nie, teraz pani nie powiem.”

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	„nie, w ogóle nie ma. Dożynki się organizuje głównie w gminie lub w Pęcownie. W tych dwóch wsiach.” A w gminie jak wyglądają? „no, wszystkie wioski, jak to się mówi, plotą te wieńce dożynkowe no i jest msza kościelna, potem z wieńcami jest przemarsz do... w Drawsku tam amfiteatr zrobili i tam jest to uroczyste, jak to się mówi? Najlepszych sołtysów, jak to się mówi, tam... eee, rolników zbiera, dostają wtedy nagrody, jak to się mówi tam. Najlepsze wieńce są nagradzane tam. No i jest impreza, wiadomo, nie?” Są osoby desyngnowane do robienia wieńców, czy...? „sołtys.” Pan sołtys robi? „no, nie ma chętnych.” I to też jakaś specjalna technika czy...? „no, technika, no...”
----	---------	--

		<p>Musiał się pan uczyć?</p> <p>„to znaczy, no, pomagają mi tam trochę. Czy jakoś zboża nazbierać i... nikt za mnie nie zrobi. No, trochę tych owoców... no, nie ma tak, że... nie ma chętnych, żeby ktoś inny chciał to zrobić. Zawsze sołtys robił i... W Drawsku jest inna tradycja i trochę większe robią te wieńce. W Pęckowie...”</p> <p>A na tych dożynkach są jakieś takie zespoły? Zaprasza się może?</p> <p>„tak, tak. Dla dzieci są, przedstawienia są, i orkiestra dęta zawsze. Przemarsze z kościoła, jadą, no tutaj wszystko jest.”</p> <p>Czy jakieś zespoły ludowe tutaj?</p> <p>„zespół ludowy... czy... jakieś takie może... może kiedyś były, nie wiem.”</p>
2.	Dni gminy/wsi	<p>„no, dni wsi, to u nas jest ten festyn rodzinny, tak? Ten w lipcu, to tam są organizowane różne, ale... wiadomo tam, Dzień Strażaka, Pierwszy Maja czy tam Trzeci Maja teraz jest impreza na amfiteatrze tu, w Drawsku. Tam też imprezy są związane z Notecią, spływy kajakarskie są tam, zabawy są...”</p> <p>Ale takich szczególnych dni Drawskiego Młyna nie ma?</p> <p>„nie”</p>
3.	Lokalne festyny	<p>„festyn rodzinny też zawsze jest w lipcu. Taka duża impreza. Tam spotykają się, jest zespół i... no, taka impreza jest, nie?”</p> <p>I to tak ludzie aktywnie w tym uczestniczą?</p> <p>„to tak, tak, bo to tak przychodzi koło... no nie wiem, koło tysiąca ludzi. Zależy jak pogoda jest, nie?”</p> <p>Też z okolicznych wsi?</p> <p>„tak, tak. Tu, w każdej miejscowości są te imprezy. U nas jest tylko festyn rodzinny, w Pęckowie robią koło [???] czy coś tam robią, gdzie indziej też coś tam. We wszystkich miejscowościach jest. Gminnych. Tylko w Marylinie nie robią, bo to małe takie jest.”</p> <p>„konkurencje dla dzieci są. Dzieci ze szkoły występują, jakieś tam śpiewają coś nasze tu ludowe artystki i...”</p> <p>I cały dzień?</p> <p>„cały dzień, tam przykładowo od godz. 14 czy 15 do nocy.”</p> <p>I też jest połączone z jakąś mszą św.?</p> <p>„nie. Dzień wcześniej są zawody sportowe dla wędkarzy. Wcześniej były zawody piłkarskie o puchar sołtysa, o puchar wojewody wędkarskie, to wszystko jest w ten dzień wcześniej.”</p>
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW,	<p>A poza tym festynem w lipcu jeszcze są jakieś organizowane festyny?</p>

	Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	„nie.” I co roku jest ten w lipcu? „na początku lipca, zależy jak tam przypadnie, w niedzielę zawsze jest.” „przedstawienia, wiadomo, jasełka, to wszystko dzieci. Bo szkoła podstawowa, gimnazjum nie ma. I w tej szkole wszystko jest.”
--	----------------------------------	---